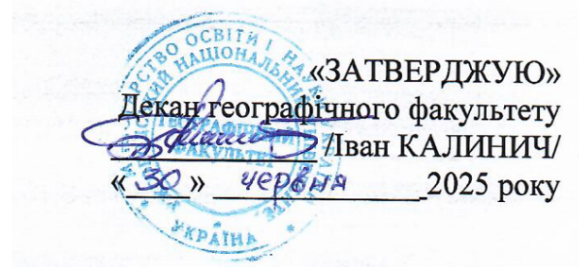


**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра фізичної географії та раціонального природокористування**



РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ГРУНТОВО-ЗЕМЕЛЬНІ РЕСУРСИ СВІТУ ТА УКРАЇНИ

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	Е “Природничі науки, математика та статистика”
Спеціальність	Е4 “Науки про Землю”
Освітня програма	Географія
Статус дисципліни	обов’язкова
Мова навчання	українська

Робоча програма навчальної дисципліни «Грунтово-земельні ресурси світу та України» для здобувачів вищої освіти галузі знань Е «Природничі науки, математика та статистика» спеціальності Е4 «Науки про Землю», освітньої програми «Географія».

Укладач: Салюк Мар'яна Романівна, доцент, кандидат географічних наук, завідувач кафедри фізичної географії та раціонального природокористування

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри фізичної географії та раціонального природокористування

протокол № 13 від «2» червня 2025 р.

Завідувач кафедри М. Салюк Мар'яна САЛЮК

Схвалено методичною комісією географічного факультету

протокол № 11 від «27» червня 2025 р.

Голова методичної комісії Л. Потш Людвиг ПОТШ.

© Салюк М.Р., 2025 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2025 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3,5	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 105	4-й	4-й
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: 4,3	VII	VIII
	Лекції:	
	30 год.	10 год.
	Практичні (семінарські):	
Вид підсумкового контролю: екзамен	Лабораторні: -	
	22 год.	6 год.
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	53 год.	89 год.

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «**Ґрунтово-земельні ресурси світу та України**» – це отримання знання про поширення ґрунтів на суходолі, вивчення зв'язку і взаємодії між компонентами географічної оболонки, які призводять до формування особливого природно-історичного тіла – ґрунту; розкриття сутність ґрунту як головної складової земельних ресурсів, з'ясування проблем їх використання та збереження. Поряд з розглядом загальних закономірностей географії ґрунтів, важливо показати роль окремих факторів у диференціації ґрунтового покриву, а також розгляд основних завдання, що стоять перед географією ґрунтів у зв'язку з обліком земельного фонду. З'ясувати загальні особливості земельного фонду світу та України, проаналізувати поширення земельних ресурсів в межах материків, регіонів, країн та здійснити оцінку їхнього стану й потенційних можливостей раціонального використання.

Завдання вивчення дисципліни:

- володіти науковими теоретичними знаннями, знати методологію та принципи географії ґрунтів і земельних ресурсів;
- розуміти теоретичні і практичні проблеми в галузі географії ґрунтів і земельних ресурсів, що необхідні для аналізу та прийняття рішень в сфері природокористування;
- володіти основними законами та закономірностями поширення ґрунтово-земельних ресурсів;
- здатність використовувати знання із географії ґрунтів для обліку земельного фонду світу;
- виявляти фактори, що визначають формування ґрунтово-земельного різноманіття;
- здатність аналізувати земельні ресурси світу та України, проводити їх оцінку;
- розуміти застосування на землях природоохоронних заходів, охорони ґрунтів від забруднення, ерозії та несприятливих явищ.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності предметної області наук про Землю або у процесі навчання із застосуванням сучасних теорій та методів дослідження природних та антропогенних об'єктів та процесів із використанням комплексу міждисциплінарних даних та за умовами недостатності інформації.

ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 8. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 10. Навички забезпечення безпеки життєдіяльності.

ЗК 11. Прагнення до збереження природного навколишнього середовища.

ЗК 13. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

ФК 1. Знання та розуміння теоретичних основ наук про Землю як комплексну природну систему.

ФК 2. Здатність застосовувати базові знання фізики, хімії, біології, екології, математики, інформаційних технологій тощо при вивченні Землі та її геосфер.

ФК 3. Здатність здійснювати збір, реєстрацію і аналіз даних за допомогою відповідних методів і технологічних засобів у польових і лабораторних умовах.

ФК 4. Здатність застосовувати кількісні методи при дослідженні геосфер.

ФК 5. Здатність до всебічного аналізу складу і будови геосфер.

ФК 6. Здатність інтегрувати польові та лабораторні спостереження з теорією у послідовності: від спостереження до розпізнавання, синтезу і моделювання.

ФК 7. Здатність проводити моніторинг природних процесів.

ФК 8. Здатність самостійно досліджувати природні матеріали (у відповідності до спеціалізації) в польових і лабораторних умовах, описувати, аналізувати, документувати і звітувати про результати.

- ФК 9.** Здатність до планування, організації та проведення досліджень і підготовки звітності.
- ФК 10.** Здатність ідентифікувати та класифікувати відомі і реєструвати нові об'єкти у геосферах, їх властивості та притаманні їм процеси.
- ФК 11.** Здатність визначати способи використання географічного середовища та форми його охорони, а також пов'язані з ними переваги, обмеження та дилеми.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Грунтово-земельні ресурси світу та України» є опанування таких навчальних дисциплін освітньої програми: ОПП підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності Е4 «Науки про Землю»:

- ОК 20 «Грунтознавство з основами географії ґрунтів»
- ОК 29 «Фізична географія материків та океанів»;
- ОК 31 «Фізична географія і природно-ресурсний потенціал України»;
- ОК 23 «Ландшафтознавство».

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Географія», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Збирати, обробляти та аналізувати інформацію в області наук про Землю.	ПРН 1
Використовувати усно і письмово професійну українську мову.	ПРН 2
Вміти проводити польові та лабораторні дослідження.	ПРН 5
Визначати основні характеристики, процеси, історію і склад Землі як планетарної системи та її геосфер.	ПРН 6
Застосовувати моделі, методи і дані фізики, хімії, біології, екології, математики, інформаційних технологій тощо при вивченні природних процесів формування і розвитку геосфер.	ПРН 7
Обґрунтовувати вибір та використовувати польові та лабораторні методи для аналізу природних та антропогенних систем і об'єктів.	ПРН 8
Вміти виконувати дослідження геосфер за допомогою кількісних методів аналізу.	ПРН 9
Аналізувати склад і будову геосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах.	ПРН 10
Впорядковувати і узагальнювати матеріали польових та лабораторних досліджень.	ПРН 11
Уміти обирати оптимальні методи та інструментальні засоби для проведення досліджень, збору та обробки даних.	ПРН 15
Аналізувати зміни компонент навколишнього середовища, спричиненні різними видами господарської діяльності, набути навички пошуку шляхів зменшення негативного впливу на довкілля.	ПРН 17

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Географія ґрунтів і земельних ресурсів»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Формування у студентів знань про основні поняття і закономірності географії ґрунтів і земельних ресурсів; застосування законів ґрунтово-географічне районування для характеристики поширення ґрунтів на суходолі; розуміння чинників ґрунтоутворення та їх роль у формуванні ґрунтів.	ПРН 1, 6, 10
Поглибити знання про склад, будову, фізичні, фізико-хімічні та морфологічні властивості ґрунтів; обґрунтовувати меліоративні заходи необхідні для підвищення родючості ґрунтів.	ПРН 6, 17
Знати категорії земельного фонду та їхні діагностичні ознаки.	ПРН 5, 7
Знати структуру земельного фонду світу, України та особливості в розрізі	ПРН 7, 17

адміністративно-територіальних утворень.	
Уміти характеризувати ґрунтовий покрив та земельні ресурси на різних організаційних та просторово-часових рівнях.	PH 5, 10
Давати оцінку сучасного стану ґрунтового покриву та земельних ресурсів, володіти знаннями методів аналізу ґрунтово-земельних ресурсів, захисту земель	PH 5, 9, 15
Уміти проводити розрахунки структури земельних ресурсів, отримані результати зображати у вигляді діаграм та картограм.	PH 8, 9, 11
Уміти користуватися звітними матеріалами управлінь земельних ресурсів, узагальнювати матеріали досліджень	PH 2, 11
Володіти методикою опрацювання відомостей щодо розподілу земель за формами власності та видами користування.	PH 9, 15

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- поточне усне опитування;
- модульне опитування;
- презентації результатів виконаних завдань, проектів та досліджень;
- виконання лабораторно-практичних робіт;
- екзамен.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: усне опитування на лабораторно-практичних заняттях, спостереження за навчально-пізнавальною діяльністю студентів; виконання навчального проекту, виконання самостійної роботи.

Форма модульного контролю: контрольна робота з тем змістовного модуля.

Форма підсумкового семестрового контролю: екзамен у формі усної перевірки знань.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота							Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	CP	45	100
10	10	10	5	5	5	10		

T1, T2 ... – теми лабораторно-практичних робіт

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Модульна контрольна робота	Сума
T7	T8	T9	T10	T11	CP	45	100
10	10	10	5	10	10		

T5, T6 ... – теми лабораторно-практичних робіт

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Лабораторно-практичні заняття	6	45	5	45
Навчальний проєкт			1	10
Реферат	1	10		
Модульна контрольна робота	1	45	1	45
Разом	8	100	7	100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульний контроль є необхідним елементом модульно-рейтингової технології навчального процесу. Модульна контрольна робота з навчальної дисципліни «**Ґрунтово-земельні ресурси світу та України**» проводиться двічі на семестр, а саме на 8 та 15 тижнях навчання згідно розкладу модульних контролів визначених навчальною частиною в межах годин, які відведені на практичні заняття. До початку модульної контрольної роботи студенти мають мати поточні підсумкові бали за практичні роботи та самостійну роботу. Максимальна кількість балів одержаних під час контрольної роботи становить 45.

Виконання модульної контрольної роботи передбачає надання відповідей на три теоретичних запитання, які максимально оцінюються по 15 балів за кожне (разом 45 балів).

Критерії оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка: національна та ECTS	Критерії оцінювання
90 – 100	Відмінно А	Студент дає абсолютно правильні відповіді на теоретичні питання з викладенням оригінальних висновків, отриманих на основі програмного, додаткового матеріалу та нормативних документів. При виконанні практичного завдання студент застосовує системні знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою.
82-89	Добре В	Студент повністю розкрив теоретичні питання на основі програмного та додаткового матеріалу. При виконанні практичних завдань студент застосовує узагальнені знання навчального матеріалу, передбачені навчальною програмою
74-81	Добре С	Студенту розкрив теоретичні питання, програмний матеріал викладено у відповідності до вимог. Практичні завдання виконані в цілому правильно, але мають місце окремі неточності.
64-73	Задовільно D	Студент розкрив теоретичні питання, проте при викладенні програмного матеріалу допущені окремі помилки. При виконанні практичних завдань студент припускається помилок, за рахунок недостатнього розуміння матеріалу.
60-63	Задовільно E	Студент неповністю розкрив теоретичні питання, відповідь містить суттєві помилки. При виконанні практичних завдань студент припускається значних помилок, а виконання завдань викликає значні труднощі.
35-59	Незадовільно FX	Студенту не розкрив теоретичні питання і не може виконати практичні завдання. Як правило такий студент виявляє здатність до викладення думки лише на елементарному рівні.
0-34	Незадовільно F	Студенту, який не виконав навчальну програму або якийсь елемент її складової, має фрагментарні знання, які не дозволяють розкрити теоретичні питання і виконати практичні завдання. Такий студент не може викласти свою думку навіть на елементарному рівні.

Перескладання підсумкового модульного контролю студентами, які отримали рейтинговий бал за модульний цикл, що відповідає незадовільній оцінці, проводиться не пізніше двох тижнів після атестаційного. Позитивні оцінки з модульного циклу не підвищуються.

Під час другого модульного контролю викладач оголошує загальну кількість балів накопичених студентом. Якщо студент набрав 60 і більше балів, то іспит може бути

виставлений за результатами підсумкового модульного контролю на момент оголошення результатів. У разі, якщо студент бажає поліпшити свою оцінку, він складає екзамен за всією програмою навчальної дисципліни. При цьому в підсумковій оцінці не враховуються накопичені бали.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Семестровий контроль з дисципліни «Грунтово-земельні ресурси світу та України» проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового екзамену в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою дисципліни. Форма проведення семестрового контролю усна за змістом і структурою екзаменаційних білетів, які розглядаються та затверджуються на засіданні кафедри.

Протягом семестру студенти можуть набрати від 0 до 100 балів, що переводяться в національну шкалу оцінювання і відповідно у шкалу ECTS. Якщо студент набрав 60 і більше балів, то екзамен може бути виставлений за результатами модульних контролів на момент оголошення їх результатів.

Якщо студент за результатами підсумкового модульного контролю набрав 60 і більше балів, а на екзамені отримав менше 60 балів, то викладач має право з метою з'ясування повноти оволодіння програмою дисципліни, сформованості умінь та навичок, поставити додаткові питання в межах програми навчальної дисципліни. Підсумкова оцінка з дисципліни визначається викладачем з врахуванням балів, отриманих за відповіді на додаткові питання.

Критерії оцінювання доводяться до відома студентів на першому занятті.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Функції та значення ґрунтово-земельних ресурсів. Ґрунтово-земельні ресурси світу..

Тема 1. Вступ до курсу. Історія створення ґрунтової карти світу. Зміст, історія і завдання навчальної дисципліни. Ґрунтова карта світу. Принципи побудови ґрунтових карт. Система таксономічних і класифікаційних одиниць. Закони географії ґрунтів.

Тема 2. Значення і роль ґрунтово-земельних ресурсів у функціонуванні біосфери та життєдіяльності людей. Особливості ґрунтових та земельних ресурсів як основного засобу виробництва у сільському господарстві. Основні екологічні функції ґрунтово-земельних ресурсів.

Тема 3. Мегаструктура ґрунтового покриву планети. Гіпотези структури ґрунтового покриву. Схеми ґрунтово-географічного районування світу й України. Секторна модель структури ґрунтового покриву континентів.

Тема 4. Ґрунтово-земельні ресурси світу – структура, ресурсний потенціал і сучасний стан використання. Ґрунти та земельні ресурси полярного, бореального, суббореального, субтропічного та тропічного ґрунтово-біокліматичних поясів.

Тема 5. Географія, рівень родючості ґрунтів, господарська освоєність ґрантів світу. Зміни в умовах землеробського використання Структура та ефективність використання земельних ресурсів світу.

Тема 6. Земельні ресурси світу. Структура та сучасний стан використання світового земельного фонду. Розподіл земель в межах ґрунтово-біокліматичних поясів. Потенціальні можливості використання земельних ресурсів світу. Деградаційні процеси, які обумовлюють зменшення кількості та якості світових земельних ресурсів. Екологічний стан земельних ресурсів світу.

Змістовий модуль II.

Ґрунтово-земельні ресурси України та Закарпатської області

Тема 7. Ґрунти території України – номенклатура, географія, рівень родючості, господарська освоєність та зміни в умовах землеробського використання. Ґрунтовий покрив зони мішаних лісів, лісостепу, степу, Карпат та Кримських гір.

Тема 8. Місце і роль земельних ресурсів у суспільному виробництві. Особливості формування земельної власності на території України. Історичні етапи формування земельної власності. Регіональні особливості формування земельної власності. Сучасний етап формування власності на землю.

Тема 9. Сучасна структура земельних ресурсів України. Структура, регіональні відмінності і тенденції сучасної зміни. Ґрунти і землі меліоративного фонду України, оцінка їх стану, заходи з раціоналізації та оптимізації стану їх використання.

Тема 10. Розподіл земельного фонду України за землевласниками та землекористувачами. Класифікаційні категорії землевласників, землекористувачів за період реформування земельних відносин. Сучасний стан розподілу земельного фонду України за землевласниками, землекористувачами.

Тема 11. Ринок землі в Україні. Екологічний стан земельних ресурсів України. Загальні положення та правові основи ринку землі. Порядок купівлі-продажу землі та продажу земельних ділянок на конкурентних засадах. Сучасний стан ринку земель несільськогосподарського призначення в Україні.

Тема 12. Законодавство України у галузі охорони ґрунтів і земель, основні напрямки охорони ґрунтово-земельних ресурсів. Сучасні проблеми охорони ґрунтів України. Загальнодержавні та регіональні програми моніторингу та оцінки стану використання ґрунтів і земель.

Тема 13. Ґрунтово-земельні ресурси Закарпатської області – потенціал і сучасний стан. Заходи з раціонального використання й охорони ґрунтово-земельних ресурсів регіону. Цільові регіональні та місцеві (локальні) програми і проекти моніторингу, оцінки стану, раціоналізації та оптимізації ґрунтів і земель в Закарпатській області.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: <i>денна</i>					
	у тому числі					
	Усього	лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
7-й семестр						

Модуль 1						
Тема 1. Вступ до курсу. Історія створення ґрунтової карти світу.	6	2				4
Тема 2. Значення і роль ґрунтово-земельних ресурсів у функціонуванні біосфери та життєдіяльності людей.	8	2		2		4
Тема 3. Мегаструктура ґрунтового покриву планети.	8	2		2		4
Тема 4. Ґрунтово-земельні ресурси світу – структура, ресурсний потенціал і сучасний стан використання.	10	4		2		4
Тема 5. Географія, рівень родючості ґрунтів, господарська освоєність ґрантів світу.	8	2		2		4
Тема 6. Земельні ресурси світу.	7	2		1		4
Модульна контрольна робота	3			1		2
Разом за модуль	50	14		10		26
Модуль 2						
Тема 7. Ґрунти території України – номенклатура, географія, рівень родючості, господарська освоєність та зміни в умовах землеробського використання.	10	4		2		4
Тема 8. Місце і роль земельних ресурсів у суспільному виробництві.	6	2				4
Тема 9. Сучасна структура земельних ресурсів України.	8	2		2		4
Тема 10. Розподіл земельного фонду України за землевласниками та землекористувачами.	8	2		2		4
Тема 11. Ринок землі в Україні. Екологічний стан земельних ресурсів України.	8	2		2		4
Тема 12. Законодавство України у галузі охорони ґрунтів і земель.	7	2		2		3
Тема 13. Ґрунтово-земельні ресурси Закарпатської області – потенціал і сучасний стан.	6	2		1		3
Модульна контрольна робота	2			1		1
Разом за модуль	55	16		12		27
Разом за семестр	105	30		22		53

(заочна форма навчання)

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: заочна					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
7-й семестр						
Тема 1. Вступ до курсу. Історія створення ґрунтової карти світу.	6,5	0,5				6
Тема 2. Значення і роль ґрунтово-земельних ресурсів у функціонуванні біосфери та	8	0,5		0,5		7

життєдіяльності людей.						
Тема 3. Мегаструктура ґрунтового покриву планети.	8,5	1		0,5		7
Тема 4. Ґрунтово-земельні ресурси світу – структура, ресурсний потенціал і сучасний стан використання.	8,5	1		0,5		7
Тема 5. Географія, рівень родючості ґрунтів, господарська освоєність ґрантів світу.	8,5	1		0,5		7
Тема 6. Земельні ресурси світу.	8,5	1		0,5		7
Тема 7. Ґрунти території України – номенклатура, географія, рівень родючості, господарська освоєність та зміни в умовах землеробського використання.	8,5	1		0,5		7
Тема 8. Місце і роль земельних ресурсів у суспільному виробництві.	8	0,5		0,5		7
Тема 9. Сучасна структура земельних ресурсів України.	8,5	1		0,5		7
Тема 10. Розподіл земельного фонду України за землевласниками та землекористувачами.	8,5	1		0,5		7
Тема 11. Ринок землі в Україні. Екологічний стан земельних ресурсів України.	8	0,5		0,5		7
Тема 12. Законодавство України у галузі охорони ґрунтів і земель.	8	0,5		0,5		7
Тема 13. Ґрунтово-земельні ресурси Закарпатської області – потенціал і сучасний стан.	7	0,5		0,5		6
Разом за семестр	105	10		6		89

6.3. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Ґрунтово-географічне районування. Ґрунтово-біокліматичні пояси світу.	2	0,5
2	Мегаструктура ґрунтового покриву світу.	2	0,5
3	Структура ґрунтово-земельних ресурсів полярного та бореального ГБК поясів світу	2	0,5
4	Структура ґрунтово-земельних ресурсів суббореального ГБК поясу світу	2	0,5
5	Структура ґрунтово-земельних ресурсів субтропічного та тропічного ГБК поясу світу	2	0,5
6	Кількісний аналіз земельних ресурсів світу	2	0,5
7	Класифікаційні одиниці земель України за основним цільовим призначенням	2	0,5
8	Кількісний аналіз ґрунтово-земельних ресурсів України	2	1
9	Порівняльна характеристика структури земельних угідь та видів економічної діяльності різних адміністративних утворень	2	0,5
10	Структура земельних ресурсів адміністративних утворень за землевласниками та землекористувачами	2	0,5
11	Кількісний аналіз ґрунтово-земельних ресурсів Закарпатської області	2	0,5
Разом		22	6

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Географія ґрунтів: зміст і завдання, історія науки.	2	3
2	Ґрунт і ґрунтовий покрив: суть понять, фактори формування, структура	2	3
3	Раціональне землекористування і заходи збереження ґрунтів	2	3
4	Система таксономічних одиниць класифікації ґрунтово-земельних ресурсів	2	4
5	Класифікація зональних типів ґрунтів України	2	4
6	Таксономічні одиниці ґрунтово-географічного, агроґрунтового районування	2	4
7	Схема ґрунтово-географічного районування світу	2	4
8	Роль земельних ресурсів в якості екологічної ситуації окремих регіонів України та світу	2	4
9	Регіональні та глобальні проблеми використання земельного фонду	2	4
10	Динаміка структури земельних ресурсів України за період незалежності	2	4
11	Проблеми розширення площ орнопридатних земель та його вплив на екологічну ситуацію	2	4
12	Ринок землі в Україні: сучасний стан та перспективи	2	4
13	Грошова оцінка земель в Україні	2	4
14	Національна програма охорони земельних ресурсів	2	4
15	Виконайте навчальний проєкт на тему «Земельні ресурси світу».	2	4
16	Виконайте навчальний проєкт на тему «Лісові землі світу».	2	4
17	Виконайте навчальний проєкт на тему «Земельні ресурси України».	3	4
18	Виконайте навчальний проєкт на тему «Землі сільськогосподарського призначення в Україні».	3	4
19	Виконайте навчальний проєкт на тему «Землі природно-заповідного фонду України».	3	4
20	Виконайте навчальний проєкт на тему «Зрошувальні та посушливі системи в Україні».	3	4
21	Виконайте навчальний проєкт на тему «Поширення чорноземів на земній кулі».	3	4
22	Виконайте навчальний проєкт на тему «Ґрунтово-земельні ресурси суббореального (полярного, бореального, субтропічного, тропічного) ГБК».	3	4
23	Виконайте навчальний проєкт на тему «Охорона земельних ресурсів».	3	4
	Разом	53	89

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби: мультимедійний пристрій для проведення лекційних занять, персональні ноутбуки, планшети.

Інформаційні технології та засоби онлайн навчання: прикладні програми (MS Office 2010, MS Windows XP), система електронного навчання Moodle <https://e-learn.uzhnu.edu.ua>, електронна пошта на базі глобальних інформаційно-комунікаційних порталів, внутрішня корпоративна електронна пошта УжНУ; електронний репозитарій ДВНЗ «УжНУ»

<https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui>, сайт УжНУ <https://www.uzhnu.edu.ua>, інформаційні ресурси в мережі Інтернет.

Обладнання: Географічні карти і атласи, довідники, прилади і матеріали кабінету геології (колекції мінералів та гірських порід тощо), обладнання і матеріали лабораторії ґрунтознавства (ґрунтові моноліти, колекція ґрунтових зразків, вага торсійна WT (1 шт.), муфельна піч (1 шт.), термометри (3 шт.), мікроскоп (3 шт.).

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Земельні ресурси та їх використання: навч. пос./ Третяк А.М., Третяк В.М., Прядка Т.М., Трофименко П.І., Трофименко Н.В. [за заг. ред. А.М. Третяка]. – Біла Церква: «ТОВ «Білоцерківдрук», 2022. 304 с
2. Земельні ресурси. Практикум : навчальний посібник / Паньків З. П., Наконечний Ю. І. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. – 196 с
3. Ґрунтознавство : навч. посіб. для студ. / Бережняк М. Ф., Якубенко Б.Є., Чурілов А. М., Сендзюк Р. В. Київ : Ліра-К, 2020. 610 с.
4. Полянський С. В. Ґрунтознавство з основами географії ґрунтів : навчальний посібник для виконання лабораторних робіт з дисципліни : студентам географічних спеціальностей / Волинський національний університет імені Лесі Українки, географічний факультет. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2022. 110 с.
5. Третяк А.М. Управління земельними ресурсами та землекористуванням: базові засади теорії інститут інституціалізації, практики: монографія. Біла Цер- ква: ТОВ «Білоцерківдрук», 2021. 227 с.

Допоміжна література

1. Попов А.С. Управління земельними ресурсами : навч. посіб. Миколаїв : МНАУ, 2022. 124 с
2. Позняк С. П. Ґрунтознавство і географія ґрунтів. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – Ч. 1. – 270 с.; Ч. 2. – 285 с.
3. Українське агрономічне ґрунтознавство / Полупан М.І., Величко В.А. – Агрорна наука, 2019. – 426 с.
4. Назаренко І.І. Ґрунтознавство: Підручник / І.І. Назаренко, С.М. Польчина, В.А. Нікорич. – Чернівці, 2008. – 400 С.
5. Позняк С. П. Ґрунтознавство і географія ґрунтів. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – Ч. 1. – 270 с.; Ч. 2. – 285 с.
6. Практикум з курсу “Ґрунтознавство з основами географії ґрунтів” / М.Р. Салюк, Ужгород: Видав. ДВНЗ “УжНУ”, 2020. – 71 с.
7. Паньків З.П. Еволюція землекористування в Україні. Монографія. Львів: ВЦ ЛНУ ім.
8. Івана Франка, 2012. 188 с.
9. Географія ґрунтів і земельних ресурсів: метод. реком. до прак. роб. / уклад. : М. М. Проскурняк. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2012. 28 с.
10. Позняк С.П., Красеха Є.Н., Кіт М.Г. Картографування ґрунтового покриву / С.П. Позняк, Є.Н. Красеха, М.Г. Кіт. – Львів: Вид. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2003. – 500 с.
11. Третяк А.М., Бамбідра Д.І. Земельні ресурси України та їх використання. – К.: ТОВ «ЦЗРУ» , 2003. 143 с.
12. Возняк Р.П., Ступень М.Г., Падляк І.М. Земельно-правовий процес: Навчальний посібник. – Львів: «Новий Світ-200», 2006. – 224 с.
13. Третяк А.М. Землепорядне проектування: Теоретичні основи і територіальний землеустрій: навчальний посібник. – К: Вища освіта, 2006. – 528 с.
14. Земельний кодекс України [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://yuristonline.com/ukr/uslugi/yuristam/kodeks/007.php>
15. Сохнич А.Я. Моніторинг земель: Підручник / А.Я.Сохнич, М.С.Богіра, Д.І.Солярчук, В.В.Горлачук, І.М.Песчанська (за ред. д.е.н. Сохнича А.Я). – Львів: «Компанія «Манускрипт», 2008. – 264 с

16. Третяк А.М. Земельні ресурси України та їх використання / А.М.Третяк, Д.Ф.Бамбідра. – К.: ТОВ «ЦЗРУ», 2003. 143 с.
17. Салюк М., Микита М., Лета В. Морфологічні особливості ґрунтів Воловецької Верховини / Генеза, географія та екологія ґрунтів (м. Львів, 21–23 вересня 2023 року). Львів, 2023. Вип. 6. С. 75-85.
18. Салюк М.Р. Історія вивчення ґрунтів Закарпаття / М.Р. Салюк, М.М. Микита // Фізична географія та геоморфологія. К.: ВГЛ “Обрії”, 2015. – Вип. 1 (77). – С. 63–71.
19. Saliuk, M., Mykyta, M., & Leta, V. (2020). Gross chemical analysis of the turf and podzolic soils on glacial deposits, laid by dense carbonate rocks. Forum geografic, XIX(1), 29-36. doi:10.5775/fg.2020.034. <http://forumgeografic.ro/2020/2664/>
20. Екологічний стан ґрунтів Іршавської та Кам'янської об'єднаних територіальних громад // Симканіч О.І., Салюк М. Р., Делеган-Кокайко С.В., Глух О.С., Святюк Н.І. к.т.н., Чийпеш Ю.В., Петканіч А.М. – Вісник Ужгородського національного університету. – Серія: Хімія, 2021. – № 2 (46). – С. 98–103. <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/44164>

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Підручники для вивчення навчальної дисципліни:
 - <https://stud.com.ua/80691/geografija/gruntoznastvo>
 - <http://www.dnprunat.dp.ua/document/mm/dd/guntoznastvo.pdf>;
 - <http://ibhb.chnu.edu.ua/dpt/soilscience/biblioteka-kafedri>;
 - http://www.ussj.cv.ua/2011_t12_3-4/Travleyev.pdf;
 - <http://www.dstu.dp.ua/Portal/Data/5/42/2-42-kl33.pdf>
2. Освітні портали:
 - Карти України. <https://geomap.land.kiev.ua/soil.html>
 - <http://znau.edu.ua/tidings/top-news/dostup-do-povnotekstovikh-resursiv-springer-nature>;
 - http://agrochemsoilsci.org/ACSS_no84_full_text.pdf.
 - http://geografica.net.ua/publ/galuzi_geografiji/gruntoznastvo/predmet_zavdannja_disciplini_metodi_doslidzhennja_istorija_rozvitku_runtoznastva/34-1-0-467
 - Законодавство України: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>
 - Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру. <http://land.gov.ua/>
 - Земельний вісник України. <http://zemvisnuk.com.ua/>
 - Національний науковий центр "Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О. Н. Соколовського" НААН України. <http://www.issar.com.ua/>
 - Національний атлас України. <http://www.wbc.org.ua/atlas/>
 - Світова довідкова база ґрунтових ресурсів – WRB (профілі ґрунтів) <https://boku.wzw.tum.de/index.php?id=wrb-pictures&L=0>
 - ФАО / ЮНЕСКО ґрунтова карта світу та окремих регіонів <http://www.fao.org/soilsportal/soil-survey/soil-maps-and-databases/faounesco-soil-map-of-the-world/ru/>

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___ / 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ___).
(потрібне підкреслити)

протокол № ___ від «___» _____ 20 ___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)